

6. НАСЛІДКИ ВЧИНЕННЯ ПРАВОЧИНУ ЗА МЕЖАМИ ДІЄЗДАТНОСТІ

ЗА МЕЖАМИ ДІЄЗДАТНОСТІ МОЖЕ БУТИ ВЧИНЕНО ПРАВОЧИН:

- *малолітньою або неповнолітньою особою (ст.ст. 221, 222 ЦК)*
- *обмежено дієздатною або недієздатною особою (ст.ст. 223, 226 ЦК)*
- *без дозволу органу опіки та піклування (ст. 224 ЦК)*
- *тимчасово недієздатною особою (ст. 225 ЦК)*
- *юридичною особою без наявності необхідного дозволу (ліцензії)
(ст. 227 ЦК)*

ВЧИНЕННЯ ПРАВОЧИНІВ МАЛОЛІТНЬОЮ ОСОБОЮ (ст. 221 ЦК)

ПРАВОМІРНІ:

- *дрібні побутові*
- *інші – вчиняються батьками/усиновлювачем/опікуном,
АЛЕ
✓ вважаються схваленими за відсутності претензій іншій
стороні протягом місяця з дня, коли дізнались про правочин*

ВЧИНЕННЯ ПРАВОЧИНІВ МАЛОЛІТНЬОЮ ОСОБОЮ (ст. 221 ЦК) (продовження)

НАСЛІДКИ ПОРУШЕННЯ:

- *НІКЧЕМНІСТЬ, якщо протягом місяця заявлено претензію*

- *ОСОБЛИВОСТІ РЕСТИТУЦІЇ:*
  - ✓ *покладається на батьків/усиновлювача/опікуна*
  - ✓ *якщо обидві сторони малолітні особи і майно втрачене, вартість відшкодовується лише винними батьками/усиновлювачем/опікуном*

- *ВІДШКОДУВАННЯ ЗБИТКІВ ДІЄЗДАТНОЮ ОСОБОЮ, яка знала про малолітній вік*

ВЧИНЕННЯ ПРАВОЧИНІВ НЕПОВНОЛІТНЬОЮ ОСОБОЮ (ст. 222 ЦК)

ПРАВОМІРНІ:

- *дрібні побутові*
- *розпорядження доходом*
- *банківський вклад (рахунок) та розпорядження ним, якщо кошти внесені нею*
- *інші – за згодою піклувальника, АЛЕ вважаються схваленими за ст. 221 ЦК*

ВЧИНЕННЯ ПРАВОЧИНІВ НЕПОВНОЛІТНЬОЮ ОСОБОЮ (ст. 222 ЦК) (продовження)

НАСЛІДКИ ПОРУШЕННЯ:

- *ОСПОРЮВАНІСТЬ: за позовом заінтересованої особи - **БУДЬ-ЯКОЇ?***

- *РЕСТИТУЦІЯ*

- *СУБСИДІАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БАТЬКІВ за збитки, якщо:*
  - ✓ *неповнолітня особа не має можливості повернути отримане майно*
  - ✓ *батьки сприяли укладенню правочину або втраті майна*

ВЧИНЕННЯ ПРАВОЧИНІВ ОБМЕЖЕНО ДІЄЗДАТНОЮ ОСОБОЮ (ст. 223 ЦК)

ПРАВОМІРНІ:

- *дрібні побутові*
- *інші – за згодою піклувальника*

НАСЛІДКИ ПОРУШЕННЯ:

- *оспорюваний за позовом піклувальника, ЯКЩО СУПЕРЕЧИТЬ ІНТЕРЕСАМ:*
  - ✓ *підопічного*
  - ✓ *членів його сім'ї*
  - ✓ *осіб, яких він повинен утримувати*

ВЧИНЕННЯ ПРАВОЧИНІВ НЕДІЄЗДАТНОЮ ОСОБОЮ (ст. 226 ЦК)

ПРАВОМІРНІ:

- *вчиняються виключно опікуном, АЛЕ дрібні побутові є схваленими за ст. 221 ЦК*

НАСЛІДКИ ПОРУШЕННЯ:

- *НІКЧЕМНІСТЬ;*
- *ОСОБЛИВОСТІ РЕСТИТУЦІЇ – опікун відшкодовує вартість втраченого майна лише якщо він сприяв:*
  - ✓ *вчиненню правочину або*
  - ✓ *втраті майна*
- *ВІДШКОДУВАННЯ МОРАЛЬНОЇ ШКОДИ – дієздатною особою, яка знала/могла припустити про психічний стан особи.*

ЗГОДА ОРГАНУ ОПІКИ І ПІКЛУВАННЯ ОПІКУНУ/ПІКЛУВАЛЬНИКУ (ст. 224 ЦК)

- ✓ відмова від майнових прав
- ✓ видача письмового зобов'язання (в т.ч., порука)
- ✓ правочини, які підлягають нотаріальному посвідченню/державній реєстрації
- ✓ правочини, які впливають на право дитини на житло (з 01.01.2006р.)
- ✓ правочини щодо цінного майна

НАСЛІДКИ ПОРУШЕННЯ – нікчемність правочину.

Зверніть увагу! Стаття 224 ЦК не застосовується при вчиненні правочинів (наданні згоди) батьками.

ухвала ВССУ від 11.03.2015р. №6-2412св15

ЗГОДА ОРГАНУ ОПІКИ І ПІКЛУВАННЯ БАТЬКАМ/УСИНОВЛЮВАЧАМ (ч. 6 ст. 203, ст. 215 ЦК)

- ✓ відмова від майнових прав
- ✓ видача письмового зобов'язання (в т.ч., порука)
- ✓ правочини, які підлягають нотаріальному посвідченню/державній реєстрації
- ✓ правочини, які впливають на право дитини на житло (з 01.01.2006р.)

НАСЛІДКИ ПОРУШЕННЯ – оспорюваність правочину.

постанова ВСУ від 06.04.2016р. №6-589цс16

КРИТЕРІЇ ДІЙСНОСТІ ІПОТЕКИ, УКЛАДЕНОЇ БЕЗ ЗГОДИ ОРГАНУ ОПІКИ ТА ПІКЛУВАННЯ

- наявність в дитини права користування житловим приміщенням на момент укладення договору;
- місце фактичного постійного проживання дитини на момент укладення договору;
- добросовісність поведінки іпотекодавців щодо надання документів про права дітей на житло;
- існування фактичного порушення законних прав дитини.

постанова ВСУ від 09.11.2016р. №668/13508/14-ц

ВЧИНЕННЯ ПРАВочИНУ ТИМЧАСОВО НЕДІЄЗДАТНОЮ ОСОБОЮ (ст. 225 ЦК)

- АБСОЛЮТНА НЕСПРОМОЖНІСТЬ фізичної особи НА МОМЕНТ ВЧИНЕННЯ правочину усвідомлювати значення своїх дій та (або) керувати ними;
- за наявності клопотання експертиза **ОБОВ'ЯЗКОВА** (ст. 145 ЦПК);
- показання свідків про поведінку особи та інші докази мають побічне значення.

постанова ВСУ від 29.02.2012р. №6-9цс12

УКЛАДЕННЯ ЮРИДИЧНОЮ ОСОБОЮ ПРАВОЧИНУ, ЯКОГО ВОНА НЕ МАЛА ПРАВА ВЧИНЯТИ (ст. 227 ЦК)

ЗАГАЛЬНА ДІЄЗДАТНІСТЬ юридичних осіб – можна все, що не заборонено;

АЛЕ

ЛІЦЕНЗУВАННЮ підлягає:

- ✓ банківська діяльність;
- ✓ надання фінансових послуг;
- ✓ діяльність у галузі телебачення і радіомовлення;
- ✓ освітня діяльність тощо.

ст. 7 ЗУ «Про ліцензування видів господарської діяльності»

НАСЛІДКИ ПОРУШЕННЯ – оспорюваність правочину.